

[Tinning]

for meget af, og noget, der burde fjernes og erstattes af kontraktforskning. I dag kan man så læse, at der er kommet lidt mere sektorforskning; det noterer ministeren sig, og det er så det. Det forekommer at være en lidt bemærkelsesværdig kovending, eller hvad man skal kalde det.

Inge Krogh (KrF):

Forskning er et vigtigt og omfattende emne. Som ministeren sagde, er forskningen vores mulighed for at følge med i udviklingen og at frembringe ny viden, der kan stimulere dansk samfundsliv i alle dets forgreninger.

Forskningen er meget anderledes, end den tidligere har været. Tidligere kunne enkelte mennesker grebet af iver og fremsyn nå store resultater næsten på egen hånd. Man kan nævne mennesker som Pasteur og Koch. Nu er forskningen på mange måder en industri, hvor måske hundrede mennesker arbejder sammen på nøje planlagte projekter. Det gælder både i private forskningsprojekter og på universitetets laboratorier. Den enkelte forskers frihed til selv at bestemme er næsten en illusion.

Friheden er nok så meget hos de bevilgende myndigheder, der kan oprette og nedlægge laboratorier. Myndighederne har frihed til at bevilge eller afslå penge til konkrete projekter, og det kan kræve megen tid for den, der ønsker at forske, at konkretisere og beskrive, hvad man ønsker at forske, og give begrundelser for det, og der kan gå uhyre lang tid med at vente på bevillingen. Specielt er det altid vanskeligt, hvis der kræves særligt apparatur til forskningen. Resultatet er, at en hel del forskere søger til udlandet, hvor de i mange tilfælde kan få bedre forhold.

Der kan også være fare for, at partiinteresser truer forskningen. Det meste af arbejdsmiljøforskningen stammer fra arbejdsmiljøfonden. Alle de afgørende beslutninger dér træffes i forsamlinger, der er lige prægede af repræsentanter for DA og LO. Jeg har hørt forskere, der har søgt midler her, give udtryk for, at det er næsten umuligt at få penge til projekter herfra, hvis de ikke på forhånd kunne antages at frembringe resultater, som den ene af parterne var direkte interesseret i. Her er friheden til at vælge emne for forskningen indskrænket i meget svær grad, hvis

påstanden er rigtig. Muligvis kan ministeren oplyse om det.

Som en trussel mod forskningen må det anføres, at man meget ofte kræver, at den skal have nytteværdi. Det er aldrig muligt at måle nytten af et virkelig originalt forskningsresultat. Ofte kan det, der er fundet, først udnyttes år efter, og man kan ikke bedømme det i nutiden. Det er farligt, da netop reel forskning kan give et resultat, som man ikke søgte, idet forholdene og sammenhænge var anderledes, end man havde tænkt sig. Resultatet kan så have værdi på en helt anden måde, end man havde forventet, men ofte først år efter. Fastholder man kravet om nytte, risikerer man, at bevillingerne gradvis flyttes over til mere udviklingsprægede projekter og væk fra den egentlige grundforskning.

Kristeligt folkeparti foreslår, at der specielt forskes omkring u-landsteknik, alternativ energi, fred, arbejdsmiljø, miljøbeskyttelse, medicinsk forskning, genetisk manipulation og fostervandsprøver. Jeg vil gerne forsøge at fremdrage forskningens etiske aspekter i dette forhold. Det er ved at blive et påtrængende problem på flere områder. Der er også flere andre, der har været inde på det i debatten her, og specielt vil jeg gerne nævne de etiske synspunkter på det, jeg nævnte: genetisk manipulation og fostervandsprøver.

Jeg vil også lægge megen vægt på, at forskningens resultater lægges frem så hurtigt som muligt. Jeg kan godt forstå, at de enkelte forskere eller forskningsteam ønsker at vente med at fremlægge deres resultater så længe som muligt, da de kan frygte, at andre måske ellers kan tage deres ideer op, men specielt ved genetisk manipulation og fostervandsprøver er det enkelte menneskes liv og integritet truet og måske hele det grundlag, man etisk lever på her i denne del af verden.

Når man arbejder f.eks. med kunstig befrugtning uden for organismen, er det meget vigtigt, at der er åbenhed om, hvad der foregår. Lader man f.eks. fosteret leve videre, kan man spørge. Eller lader man det leve, så det kan implanteres? Hvad sker med fosteret, hvis det bliver ældre uden for organismen? Forsker man i det, altså i en levende organisme, som man så ikke forventer skal leve, men dræber på et vist tidspunkt? Ved man noget om det?